

OMSLAG

Het heiligenboek

Thomas Becket. Een omstreden aartsbisschop *Tom Zwaenepoel*

Thomas Becket wordt omstreeks 1118 in Londen geboren uit een familie die afkomstig is van Rouen. Hij studeert theologie en rechten in Londen, Parijs, Bologna en Auxerre. Na de troonsbestijging van Hendrik II wordt Thomas dankzij zijn bestuurstanten en diplomatieke kwaliteiten aartsdiaken (1154), kanselier (1155) en aartsbisschop van Canterbury (1162). Door zijn strijd voor de rechten van de Kerk ontstaat er een conflict met de adel en de koning en moet hij naar Frankrijk vluchten, waar hij zes jaar leeft. Hij verblijft onder meer in het cisterciënzerklooster van Pontigny (1164-1166). Ook zijn familieleden en aanhangers worden verbannen. In 1170 mag hij van de koning terugkeren. Thomas zet zijn 'harde' politiek voort en excommuniceert bisschoppen en koninklijke raadgevers. Hendrik II reageert woedend. Vier ridders die in de gunst van de koning willen komen, vallen Thomas tijdens de vespers in de kathedraal van Canterbury aan en doden hem met hun zwaard. Vier jaar later, in het jaar na Thomas' heiligverklaring, doet Hendrik II in het openbaar boete aan het martelaarsgraf. Hij

laat zich in de crypte geselen door vier monniken. Een ongezien tafereel. Thomas Becket is mondig en charmant, heeft invloed op de politiek en houdt van de hoofse pracht en de jacht. Als briljant kanselier is hij goed bevriend met de bijna even oude koning. Aanvankelijk weigert hij zijn aanstelling tot aartsbisschop om die vriendschapsband niet in gevaar te brengen. Voor hem is zijn vriend een 'tweede ik'. Vervolgens wijdt hij zich volledig aan zijn nieuwe taak en neemt hij tot grote ontevredenheid van koning Hendrik ontslag als kanselier. Er treedt een radicale verandering op in Thomas Becket's leven. De antiklerikale kanselier wordt nu aartsbisschop, primaat van Engeland en verdediger van kerkelijke rechten tegen de inbreuken van de koning. Ook zijn persoonlijke levensstijl verandert: hij leidt als benedictijn een ascetisch bestaan, wast bij het aanbreken van de dag armen de voeten en verdeelt aalmoezen, brood en vlees. Bovendien besteedt hij veel tijd aan studie, audiënties en bezoeken aan zieke geestelijken. Hij imponeert door een opmerkelijke soberheid.

Becket's leven illustreert op aangrijpende wijze heldenmoed tegenover een agressieve en machtige staat. Voor hem is het kerkrecht het recht van God en bijgevolg zijn onderhandelingen of compromissen onmogelijk. Vier dagen vóór zijn dood kondigt hij tijdens een homilie in de kathedraal zijn martelaarschap aan: „God zal zijn gelovigen vlug een nieuwe martelaar schenken.” Hij sterft niet zoals zijn voorgangers in de eerste eeuwen voor de vrijheid van het geloof, maar voor de rechten van de Kerk in de middeleeuwse wereld. Na zijn dood krijgt de Kerk van Engeland haar vrede en vrijheid terug en wordt Canterbury – met Rome en Santiago de Compostela – tot het einde van de middeleeuwen een van de meest bezochte bedevaartsoorden. De literatuur is een groot aantal gedichten, romans of dramastukken rijk, waarin het leven, de heldendaden en de gedachten van personen die door de rooms-katholieke Kerk zalig of heilig verklaard zijn, centraal staan. Het zijn een voor een literaire pareltjes die niet alleen inhoudelijk of taalkundig schitteren, maar een levende getuigenis zijn van een

'heiligenleven'. Een mooi voorbeeld is het toneelstuk *Murder in the Cathedral* (1952) van de Amerikaans-Britse dramaturg Thomas Stearns Eliot. In dit toneelstuk spreekt Thomas Becket de legendarische woorden: „De laatste verleiding is het grootste verraad. Het juiste te doen om de verkeerde redden.” Een ander toneelstuk dat aan de heldendaden van deze martelaar-bisschop herinnert is *Becket ou l'honneur de Dieu* (1958) van de Fransman Jean Anouilh. In de schilderkunst wordt Becket afgebeeld als bisschop met mijter, staf, kerkmodel, zwaard en palm. Hij geldt als patroonheilige van de borstelmakers en kuipers.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

24 december, 23.15 uur, IKON via Nederland 2. Kerstnachtprogramma in het teken van totaaltheater met muziek, kunst, gesprekken en een kersttoespraak. Dit alles vanuit de Dominicuskerk in Amsterdam onder het motto *Hoe zal ik u ontvangen?* Deze zin met belofte is te horen in Bachs *Weihnachtsoratorium* en stelt de vraag hoe wij de ander — vrienden en familie, vreemdelingen en buitenstaanders — welkom heten. Hoe gaan we om met gastvrijheid en waar verlangen we ten diepste naar? Kiezen we voor uitsluiting of voor verbinding met elkaar? Annemiek Schrijver presenteert deze geëngageerde happening waarin op zoek wordt gegaan naar een betere wereld met predikers en profeten, jong en oud, gelovigen en ongelovigen, rappers en klassieke zangers. Weg van de angst klinkt deze kerstnacht: „Vreest niet! Een kind is u geboren. Vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.”

De vrome kudde

Kerstrapport *Ingezonden door Jan Umans*

Bij het voorbereiden van zijn toets moet William het stellen zonder vaders hulp, want die is voor zijn werk op reis. Het rapport is navenant en uiteindelijk is hij de laatste van de klas voor het examen wiskunde.

Zegt moeder streng:

– Als straf zul je dat persoonlijk aan je vader meedelen.

Nadat mama en Williams zusje hun kerstgroeten in de brief hebben gepend, is de jongen aan de beurt. Hij schrijft:

– Lieve vader, als laatste groet ik u, William.

Kerstinkopen *Ingezonden door Jan Umans*

Tijdens de kerstperiode doen Koenraad en Jelbrich inkopen met hun zes maanden oude baby. Ze wandelen een warenhuis binnen. Bij de kerstproducten zegt mama Jelbrich:

– Hier, hou jij de baby even vast en geef mij de kerstbollen. Want jij laat toch altijd iets vallen.

Kerstman *Ingezonden door Jan Umans*

In het winkelcentrum vraagt de kerstman een meisje vriendelijk hoe ze heet. Hij krijgt slechts een boze blik. Dus herhaalt hij zijn vraag, waarop het meisje verontwaardigd:

– Dat heb ik u vanochtend op school verteld en nu al bent u mijn naam vergeten!

VLAAMSE PUZZELS
DEPUZZELAAR
Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.
Méér van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: CREATIEF

koord knevel		gebrek toss		gewoonte- recht		damp- kring	roofdier		vervoer
	5			opslag- plaats				4	
aanzet							bijwoord Bijbelse oase		
ik café				onder- werp tennis- term				8	
					7	geest- drift com- ponist			
brand- merk	tochtje		wacht- huisje geestig gezegde					helden- dicht	
					6	klap tijdmaat			2
kleur		ontvangst- bewijs Chinese maat					rivier in Italië pers. vnw.		
	3			geestig- heid					
bleek						over- schot		1	

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.